

กฎหมายอาญา

มาตรา 1 - 58 , 107 - 208

(บรรยายครั้งที่ 1)

อ.นวรรตน์ กลิ่นรัตน์

30 พฤษภาคม 2563

มาตรา 2 บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

มาตรา 2 บุคคลจักต้องรับโทษ
ทางอาญาต่อเมื่อ

1. ได้กระทำการอัน
2. กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้น
  - 2.1 บัญญัติเป็นความผิด
  - 2.2 และกำหนดโทษไว้

3. โทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น
ต้องเป็น โทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

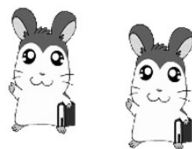

ตรงกับหลักการใน
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พ.ศ.2560
มาตรา 29

ที่มา สุภาษิตละตินว่า

“ ไม่มีความผิด และไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย ”

(NULLUM CRIMEN NULLA POENA SINE LEGE)

ผล ทำให้เกิดหลักการพื้นฐาน ของการใช้กฎหมายอาญา

1. จะลงโทษบุคคลใดได้ต้องมี

- กฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและ
- กำหนดโทษไว้

2. ต้องแปลหรือตีความกฎหมายอาญาโดยเคร่งครัด

(จากคำ ม.2 ว.1 ว่า “บัญญัติเป็นความผิด” คือบัญญัติไว้ไม่ชัด
เท่ากับไม่ได้บัญญัติไว้ จึงไม่ผิด)

3. กฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลัง

(จากคำว่า “กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้น”)

หลักการพื้นฐานประการแรก

ต้องมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด
หมายถึง ขณะกระทำผิดนั้นต้องมีกฎหมาย
บัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็น
ความผิด ไม่ใช่กฎหมายในอดีต
หรือในอนาคต

กรณีไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด

ฎ 3643 / 2526 เมื่อ มาตรา 217 บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าการวางเพลิง
เผาทรัพย์ของผู้อื่นเป็นความผิด ไม่มีข้อความว่า "หรือผู้อื่นเป็นเจ้าของ
รวมอยู่ด้วย" ก็เป็นความผิดแล้วจะตีความคำว่า "ทรัพย์ของผู้อื่น" ให้
รวมถึงทรัพย์ที่ผู้อื่นมีส่วนเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยย่อมไม่ได้ เพราะการ
ตีความบทกฎหมายที่มีโทษทางอาญา จะต้องตีความโดยเคร่งครัดจะขยาย
ความออกไปถึงกรณีที่ไม่ได้ระบุไว้ในตัวบทโดยชัดแจ้ง เพื่อให้เป็น
ผลร้ายแก่จำเลยหรือผู้ต้องหาไม่ได้ เพราะเป็นการขัดต่อหลักกฎหมายว่า
ด้วยความผิดของบุคคลในทางอาญาดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒ ดังกล่าว
แล้ว

- ฎ 3711/2557 โทรสัพท์ค่าผู้เสียหายไม่ผิด
ฐานดูหมิ่นซึ่งหน้า ตาม ปอ.ม.393 “ผู้ใด
ดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า” เพราะบทบัญญัติมาตรา
นี้มีเจตนารมณ์ป้องกันเหตุร้ายที่อาจเข้าถึงตัว
กันทันทีที่มีการดูหมิ่น

ฎ 2277 / 2554 จำเลยเข้าไปในบริเวณบ้านผู้เสียหายและใช้ก้อนหินขว้างผู้เสียหายแต่ไม่ถูก แต่เป็นเหตุให้กระเบื้องหลังคาแตก 2 แผ่น ซึ่งเป็นความผิดฐานพยายามทำร้ายร่างกายผู้เสียหายและฐานบุกรุกเคหสถานในเวลากลางคืน อันเป็นการกระทำความผิดเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท แต่สำหรับความผิดฐานทำให้เสียหายนั้น ตามคำฟ้องของโจทก์เป็นการบรรยายว่าเพียงก้อนหินที่ขว้างไปถูกกระเบื้องหลังคา แสดงว่าเป็นเพราะพลาดไปถูกหลังคา มิได้บรรยายฟ้องให้ชัดแจ้งว่าจำเลยมีเจตนาทำให้เสียหายด้วย ดังนั้นจะถือเอาเจตนาที่จำเลยมีเจตนาทำร้ายผู้เสียหายเป็นเจตนาทำให้เสียหายตามป.อ. มาตรา 60 ด้วยไม่ได้ แม้อาจกระทำโดยประมาท แต่การทำให้เสียหายโดยประมาทไม่มีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด

- ฎ 15241/2557 สมคบ และรับ หน่วงเหนี่ยวหรือกักขังซึ่งเด็ก ที่จะเป็นความผิดตาม พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.2551 อันเป็นกฎหมายใหม่ต้องมีเจตนาพิเศษ “เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” ซึ่งกฎหมายเก่าไม่ได้บัญญัติส่วนนี้ไว้ เมื่อไม่ปรากฏในฟ้องว่า “เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ” จึงไม่เป็นความผิด

ฎ.9502/2559 ตามพรก.ป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมัน บัญญัติให้การกระทำที่จะเป็นความผิดตามมาตรา 3 (1) ได้แก่ “การผลิต การจำหน่าย การขนส่ง การมีไว้ในครอบครอง การสำรองและการส่งออกนอกราชอาณาจักรและนำเข้ามาใน ราชอาณาจักร...” เท่านั้น จำเลยซื้อก๊าซปิโตรเลียมเหลว. จากผู้ ซึ่งมีได้เป็นผู้ค้าน้ำมัน โดยที่ก๊าซปิโตรเลียมเหลวที่บรรจุใส่ถัง ก๊าซหุงต้มไม่มีValve และ Seal การกระทำของจำเลยมิใช่การ กระทำที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิด ไม่อาจลงโทษ จำเลยได้

ฎ.2124/2560 กฎกระทรวงฉบับใหม่ให้ยาที่จะต้องควบคุม การทำบัญชีการขายต้องเป็นยาอันตรายที่เลขานุการ อ.ย. กำหนดเท่านั้นจึงจะเป็นความผิดตามพ.ร.บ.ยา พ. ศ. 2510 หา ไซยาอันตรายทุกอย่างจะต้องควบคุมการทำบัญชีการขาย ทั้งหมดไม้อันเป็นการต่างกับกฎกระทรวงเดิม จึงเป็นกรณีที่ กฎกระทรวงฉบับใหม่ยกเลิกการกระทำที่เป็นองค์ประกอบ ความผิดตามกฎกระทรวงฉบับเดิม เมื่อไม่ปรากฏว่ายี่ห้อซี นาคีริชี เป็นยาอันตรายที่เลขานุการคณะกรรมการอ.ย.กำหนด กรณีถือได้ว่าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติภายหลังการ กระทำของจำเลยเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไปจำเลยจึงพ้นจาก การเป็น ผู้ทำความผิดตาม ป.อ.มาตรา 2 วรรค 2

ไม่มีกฎหมายกำหนดโทษไว้

ฎ 369/2541, 608/2540 พ.ร.บ. สุขาภิบาล
ไม่มีบทกำหนดโทษไว้ จะนำเอาบทกำหนด
โทษตาม พ.ร.บ. การเลือกตั้งสมาชิกสภา
เทศบาลมาใช้ไม่ได้

- ฎ. 2137/2557 คดีหมิ่นประมาทตาม ป.อ.
ม.332(2) ไม่ได้ให้อำนาจศาลสั่งโฆษณา
คำขออภัย เพียงให้อำนาจโฆษณาคำ
พิพากษา หากให้โฆษณาขออภัยจะเป็น
การลงโทษจำเลยนอกเหนือจากโทษที่
บัญญัติไว้ในกฎหมายต้องห้ามตาม ป.อ.
มาตรา 2 วรรคหนึ่ง (และมี ฎ. 3/2542)

หลักการพื้นฐานประการที่สอง

ต้องแปลหรือตีความกฎหมายอาญา
โดยเคร่งครัด หมายถึงแปลกฎหมายที่มีอยู่
ในขณะนั้นเคร่งครัด ถ้าไม่ชัดก็ไม่ผิด
เท่ากับไม่มีบัญญัติไว้

คลื่นสัญญาณโทรศัพท์มือถือ
ไม่ใช่ทรัพย์สินตาม ป.อ. มาตรา 334

- ฉ. 5354 / 2539

-- ฉ. 3367 / 2545

- แต่ตีความขยายความ โดยคำนึงถึง
เจตนารมณ์ของกฎหมายได้

ลักกระแสไฟฟ้า

- ฎ 877 / 2501(ป) ลัก
กระแสไฟฟ้าเป็นลักทรัพย์
- ฎ 1880 / 2542 (ป) ต่อพ่วง
สัญญาณจากตู้โทรศัพท์เป็นลัก
ทรัพย์

กฎ. 3342/2541 พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร มิได้ให้นิยามคำว่า โครงสร้างอาคารไว้ แต่เมื่อพิจารณาความหมายในทางวิศวกรรมก่อสร้างและเจตนารมณ์ตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้แล้ว โครงสร้างอาคารหมายถึงส่วนประกอบที่สำคัญของอาคารซึ่งได้แก่ ฐานราก เช่น คานคอดิน ตอม่อเสา หรือส่วนกลางของอาคาร เช่น คาน พื้น หรือส่วนบนของอาคาร เช่น โครงหลังคา หลังคา เป็นต้น คานลอยแม้มิได้เชื่อมติดกับเสา แต่ก็มีไว้สำหรับรองรับน้ำหนักและกำลังต้านทานเช่นเดียวกับคานโครงสร้าง นับได้ว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของอาคาร จึงเป็นโครงสร้างของอาคาร จำเลยเปลี่ยนโครงหลังคาจากไม้เป็นเหล็กเป็นการเปลี่ยนโครงสร้างของอาคารโดยมิได้ใช้วัสดุชนิดเดียวกับของเดิมเป็นการตัดแปลงอาคารโดยมิได้รับใบอนุญาต

กฎ.10823/2551 ผู้มีวิชาชีพในการก่อสร้างตาม ป.อ. ม. 227 หมายถึงผู้มีอาชีพที่ต้องอาศัยวิชาความรู้ ความชำนาญหรือผู้ที่มีความรู้ซึ่งอาจได้จากการเล่าเรียนโดยตรงหรือจากการทำงานอันเป็นการฝึกฝนในการประกอบอาชีพเป็นปกติธุระก็ได้ ไม่จำกัดเฉพาะผู้ที่ได้เล่าเรียนมาโดยตรงเพื่อเป็นสถาปนิก วิศวกร หรือหัวหน้าคนงาน แม้จำเลยที่ 3 จะไม่ได้จบการศึกษาทางด้าน การก่อสร้างอาคารก็ถือได้ว่าจำเลยที่ 3 มีความรู้ความชำนาญและใช้ความรู้ด้านการก่อสร้างในการประกอบอาชีพเป็นปกติธุระ จำเลยที่ 3 จึงเป็นผู้มีวิชาชีพในการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างใด ๆ ที่กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 227 ได้

หลักการประการที่สาม

กฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลัง
มาจากคำที่ว่า “อันกฎหมายที่ใช้ในขณะ
กระทำนั้น” คือ ขณะกระทำผิดมี
กฎหมายห้ามกระทำนั้นอยู่แล้ว ไม่ใช่มา
บัญญัติย้อนหลัง

- ฎ 1/2489พ.ร.บ.อาชญากรรมสงคราม 2488 มีผลย้อนหลังให้ลงโทษผู้กระทำ ใช้บังคับไม่ได้
- ฎ 921/2536 ประกาศ คสช. ที่ให้ย้อนหลังยึดทรัพย์สินที่ได้มาก่อนประกาศ ใช้บังคับไม่ได้
- (แต่ถ้าไม่ใช่ประกาศ คสช.มีหลายฎีกาว่าได้)

- ฎ 1997/2500 ออกเช็คก่อนมี พ.ร.บ. ๓
2497 ไม่ผิด

- ฎ 2406/2523 เข้าครอบครองก่อน
กฎกระทรวงกำหนดให้เป็นป่าสงวน ไม่
ผิดบุกรุกป่า

ฎ. 17905/2557 กม.ปปช.ที่ไม่ให้นับระยะเวลา
ที่ผู้ถูกกล่าวหาหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของ
อายุความด้วย ไม่มีผลย้อนหลัง

- ฎ. 2159 / 2545 ขณะกระทำผิดพรบ.บัตรประชาชน.กำหนดให้
ผู้กระทำผิดได้แก่ “ผู้ไม่มีสัญชาติไทย” ต่อมาแก้ไขเป็น “ผู้ใด”
จำเลยมีสัญชาติไทย ขณะกระทำผิดขาดองค์ประกอบ กม.ใหม่
ไม่ย้อนหลัง

- ฎ. 1466 -1467 / 2526 ดัดแปลงอาศารก่อนพรบ.ควบคุม
อาศาร พ.ศ.2522 ใช้บังคับ ไม่เป็นการฝ่าฝืนกม.ที่ใช้ในขณะ
ที่จำเลยดัดแปลงอาศาร จะใช้กม.ใหม่ลงโทษจำเลยไม่ได้

ถ้าไม่ใช้โทษทางอาญาก็ย้อนหลัง

(มาจากคำ “บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญา”)

ฎ 219/2539 สั่งให้ทรัพย์สินเป็นของแผ่นดินฯ

ฎ 6411 / 2534 การถอนสัญชาติ

ฎ 3174 / 2538 วิธีการสำหรับเด็ก

- ฎ 8229/2556 มาตรการในทางแพ่งในกม
ปปช.เพื่อบังคับให้ทรัพย์สินที่ผู้คัดค้านร่ำรวย
ผิดปกติหรือมีเพิ่มขึ้นผิดปกติตกเป็นของ
แผ่นดิน มิใช่เป็นการลงโทษแก่ผู้กระทำ
ความผิดทางอาญา

กม.ให้ชดใช้ค่าเสียหายทางแพ่งแก่รัฐ ไม่ใช่โทษทางอาญา

- ฎ. 3969/2561 พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ มาตรา 26/4 กำหนด
ความรับผิดของผู้ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากรธรรมชาติ
ให้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายในทางแพ่งแก่รัฐไม่ใช่โทษในทาง
อาญา วิธีการเรียกร้องค่าเสียหายตามมาตรา 26/5 กำหนดให้อำนาจ
อัยการสามารถเรียกค่าเสียหายตามมาตรา 26/4 เข้ามาพร้อมกับคำ
ฟ้องคดีอาญาอันมีลักษณะเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติซึ่งไม่ต้องห้ามมิ
ให้มีผลย้อนหลัง

กม.ฟอกเงินที่ให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ไม่ใช่โทษทางอาญา

- ฎ. 8345/2560 เป็นมาตรการทางแพ่งมุ่งบังคับแก่ตัวทรัพย์สินซึ่งเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะป้องปรามไม่ให้มีการกระทำความผิดมูลฐาน เพราะถึงอย่างไรทรัพย์สินที่ได้มาหรือเกี่ยวกับการกระทำความผิดก็ไม่ควรเป็นของผู้กระทำความผิดผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ใด เพื่อตัดวงจรการกระทำความผิดมิให้นำทรัพย์สินนั้นไปใช้สนับสนุนการก่ออาชญากรรมต่อไป จึงมีผลใช้บังคับย้อนหลังได้

ฎ.3659-3661/2562 พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน บัญญัติมาตรการทางอาญาด้านฟอกเงิน และมาตรการทางแพ่งที่ดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด โดยมาตรการส่วนหลังเป็นกระบวนการยึดทรัพย์สินทางแพ่ง (**Civil forfeiture**) ซึ่งพิจารณาตัวทรัพย์สินที่ผู้ร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดินว่ามีแหล่งที่มาจากการกระทำผิดอาญาที่เป็นความผิดมูลฐานของพ.ร.บ.ฉบับนี้หรือไม่ โดยไม่ต้องพิจารณาความผิดของบุคคลที่เป็นเจ้าของทรัพย์สิน ซึ่งจะต้องพิสูจน์ตามหลักการพิสูจน์พยานหลักฐานในคดีอาญา มาตรการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินจึงมีใช้โทษทางอาญาตาม ป.อ. มาตรา 18 (5) แม้ความผิดมูลฐานตามมาตรา 3 (15) บัญญัติเพิ่มเติมภายหลังจากที่ได้กระทำความผิด ก็ไม่ถือว่าเป็นการใช้กฎหมายอาญาย้อนหลังเป็นโทษแก่บุคคล และเมื่อมีการบัญญัติเพิ่มเติมความผิดมูลฐานดังกล่าวย่อมตกอยู่ภายใต้บังคับย้อนหลังไปทันที นับแต่วันที่มีการกระทำความผิดมูลฐานนั้น

กม.ให้ออกจากที่ดินของรัฐ ไม่ใช่โทษทางอาญา

- ฎ. 4467/2561 ป.ที่ดิน ที่ให้ศาลมีอำนาจสั่งในคำพิพากษาให้ผู้กระทำความผิด คณงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิด ออกจากที่ดินนั้นด้วย ไม่ใช่โทษตามมาตรา 18 แต่เป็นมาตรการที่มุ่ง ประสงค์ให้รัฐซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินสามารถเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินได้ โดยเร็วโดยไม่จำเป็นต้องฟ้องจำเลยเป็นคดีแพ่งอีกต่างหาก ดังนี้ แม้ศาล ลงโทษจำเลยตาม ป.อ.มาตรา 360 เดิม ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนัก ที่สุดเพียงบทเดียว แต่เมื่อ การกระทำของจำเลยดังกล่าวเป็นความผิด ตามป.ที่ดิน มาตรา 108 ทวิวรรคสอง ด้วย ศาลก็ย่อมมีอำนาจสั่งให้จำเลย และบริวารออกไปจากที่ดินของรัฐซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ ประชาชนใช้ร่วมกันที่จำเลยเข้าไปยึดถือครอบครองได้

ใช้กฎหมายอาญาย้อนหลังได้ 3 กรณี

- 1 . กฎหมายยกเลิก (ม.2ว.2)
2. กฎหมายใหม่เป็นคุณ (ม.3)
3. ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย (ม.39)

ต้องถือว่าเป็นกฎหมายและ โทษทางอาญาเสียก่อน

หนึ่ง: กฎหมายยกเลิกความผิด (มาตรา 2 วรรคสอง)

- “ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้น ไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และ ถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง”

ฎ.5485/2562 ป.อ.มาตรา 1 (18) ใหม่ แก้ไขปี 2562 “กระทำชำเรา” หมายความว่า กระทำเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำ โดยการใช้วัยวะเพศ ของผู้กระทำล่วงล้ำอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น” มิได้บัญญัติให้การใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่นเป็นความผิดฐานกระทำชำเรา จำเลยใช้ลิ้นเลียอวัยวะเพศของผู้เสียหาย จึงไม่เป็นความผิดฐานกระทำชำเราผู้เสียหายอีกต่อไป

แต่การที่จำเลยใช้ลิ้นเลียอวัยวะเพศเป็นการกระทำที่ไม่สมควรทางเพศ แก่ผู้เสียหายที่ 1 เป็นความผิดฐานกระทำอนาจารเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ตาม ป.อ.มาตรา 279 วรรคสอง (เดิม)

ฎ.2440/2562 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 33/2560 ลงวันที่ 4 กรกฎาคม 2560 กำหนดให้เลื่อนการมีผลบังคับของบทกำหนดโทษฐานรับคนต่างด้าวเข้าทำงานตามพระราชกำหนดที่เพิ่งมีผลเมื่อ 23 มิถุนายน 2560 ไปมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 เป็นต้นไป เมื่อจำเลยกระทำความผิดในวันที่ 20 ธันวาคม 2559 แม้ไม่ใช่กระทำความผิดในช่วงระหว่างวันที่ 23 มิถุนายน 2560 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2560 จำเลยก็พ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 2 วรรคสอง

- ฎ 394 / 2517 พ.ร.บ. จราจรใหม่ให้ตำรวจตักเตือนได้
- ฎ 38 / 2510 ไม่เขียนห้ามแข่งซ้ายอีก

- ฎ 109 / 2514 พ.ร.บ. ยาสูบฯใหม่ไม่มีบทบัญญัติห้ามนำยาสูบออกนอกเขต
- ฎ 2763 / 2541 พ.ร.บ. อาคารรังนกอีแอ่นใหม่ไม่มีบทบัญญัติห้าม
- ฎ 5166 / 2537 พ.ร.บ. โรงงานฯใหม่ไม่ห้ามตั้งโรงงาน
- ฎ 2718/2550 พ.ร.บ. สถานบริการใหม่ไม่ระบุว่าต้องได้รับอนุญาต

- ฎ 593 / 2551 กรรมการสาขาพรรคการเมืองแจ้งบัญชีทรัพย์สิน
- ฎ 1792 / 2551 พ.ร.บ. การเลือกตั้งสภาท้องถิ่น และฎีกาที่ 9900/2554
- ฎ 5666 / 2552 พ.ร.บ. ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ 2551

ฎ 2778/2560 กฎหมายเก่า “นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์
ปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดย
ประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน”
กฎหมายใหม่ “โดยทุจริตหรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่ง
ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูล
คอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน
อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามปอ.” เมื่อการกระทำของ
จำเลยเป็นความผิดฐานหมิ่นประมาท การกระทำของจำเลยย่อมไม่เป็น
ความผิดตามกฎหมายใหม่ และกฎหมายเก่าถูกยกเลิกแล้วก็ไม่ผิดด้วย

กรณีไม่ถือว่ากฎหมายใหม่ยกเลิก ความผิด

1. เป็นความผิดตามกฎหมายใหม่
กฎหมายใหม่ยังกำหนดความผิดตาม
กฎหมายเดิมให้

ตัวอย่าง

- ฎีกาที่ 311 / 2501

กฎหมายลักษณะอาญา

- ฎีกาที่ 1596 / 2516

พ.ร.บ. ป่าไม้ฯ

- ฎีกาที่ 15623/2553 และฎีกาที่ 5795/2552

สมัคร ส.ส. โดยรู้อยู่ว่าตนไม่มีสิทธิผิดทั้งกฎหมาย
เก่าและกฎหมายใหม่

2) ฎ.10491/2549 คำสั่งคสช.จ.ที่ 66/2557 มิได้ยกเลิกการกระทำ
ผิดตามพรบ.ป่าไม้ พ.ศ.2484 เพียงแต่ระบุว่า การปราบปรามผู้บุกรุก
ทำลายป่าต้องไม่กระทบต่อผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดิมก่อนคำสั่งมี
ผลบังคับใช้ เป็นเพียงนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดถือ
ปฏิบัติ ไม่ได้บัญญัติว่าให้ผู้ที่ได้กระทำผิดตามพรบ.ป่าไม้พ้นจาก
การเป็นผู้กระทำผิด จึงมิใช่กรณีตาม ปอ.ม.2 ว.2 ที่กฎหมายใน
ภายหลังบัญญัติให้การกระทำผิดไม่เป็นความผิดอีกต่อไป ทั้ง
มิใช่กรณีกฎหมายขณะกระทำผิดแตกต่างกับกฎหมายที่ใช้ใน
ภายหลังตามม.3

กม.อาญามีผลย้อนหลังได้ : ข้อสอง
กมใหม่เป็นคุณ

มาตรา 3 กฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิดแตกต่าง
กับกฎหมายที่ใช้ในภายหลังการกระทำความผิด
ให้ใช้กฎหมายในส่วนที่เป็นคุณแก่ผู้กระทำ
ความผิดไม่ว่าในทางใด

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า
กฎหมายใดเป็นคุณกว่า

1) ดูประเภทของโทษใน ม.18
ลดหนักนกลงไปตามความหนักเบา

- ประหารชีวิต
- จำคุก
- กักขัง
- ปรับ
- ริบทรัพย์สิน

กฎหมายเก่ามีโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตแต่
กฎหมายใหม่ไม่มี กฎหมายใหม่เป็นคุณ

- ฎ 526 / 2548 มาตรา 18 วรรคสาม กรณีอายุต่ำกว่า 18 ปี (และ 3197/2555, 16971/2555 เป็นต้น)
- ฎ 990/2550 ขณะเกิดเหตุจำเลย อายุ 18 ปีเศษ จึงไม่ต้องห้ามมิให้นำโทษประหารชีวิตมาบังคับใช้

- ฎ 5531/2551 , 8286/2551 กฎหมายใหม่
มีแต่โทษปรับ ต้องใช้กฎหมายใหม่ (และมี
ฎ.4514/2560)

ฎ.3795/2562 ความผิดฐานมีพิษกระท่อมไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับ
อนุญาต ตามกฎหมายใหม่ มีระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท เพียงสถาน
เดียว แตกต่างกับกฎหมายเดิม ที่มีระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่
เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้นจึงต้องใช้กฎหมายที่แก้ไขใหม่ ซึ่ง
เป็นคุณมากกว่าบังคับแก่จำเลย ตาม ป.อ.มาตรา 3

2) คู่อัตราโทษในโทษประเภทเดียวกัน เช่น โทษจำคุก ก็ดูว่าขึ้นสูงตาม กฎหมายเก่ากับใหม่ต่ำกว่ากัน - ฎ 5592/2554 ถ้าโทษเท่ากันให้ใช้ กฎหมายขณะกระทำผิด (และ ฎ.833/2561)

ฎ. 1087/2561 กฎหมายใหม่ปรับสูงกว่ากฎหมายใหม่จึง ไม่เป็นคุณต้องใช้กฎหมายเดิม(ฎ. 504-506/2561 และฎ. 1661/2561, 3014/2560,3303/2560,3916/2560,4012/2560, 7460/2560, 7590/2560)

ฎ. 3311/2561 กฎหมายสุดกากรใหม่แตกต่างจากเก่าตรงที่ เพิ่ม “ให้รับของนั้น” ด้วย นอกเหนือจากเดิมที่จำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับเป็นเงิน 4 เท่าของราคาของซึ่งได้รวมค่าอากร ด้วยแล้ว หรือทั้งจำทั้งปรับ ต้องใช้กฎหมายเก่าที่เป็นคุณกว่า

- ฎ 609 / 2546 เก่า จำ 6 เดือน ถึง 10 ปี
และปรับ 5,000–100,000 บ. ใหม่ จำ 6
เดือน ถึง 3 ปี หรือปรับ 10,000 – 60,000
บ หรือทั้งจำทั้งปรับ จำคุกใช้กฎหมายใหม่
ปรับใช้กฎหมายเก่า

- ฎ 3157/2555 ทำนองเดียวกัน

3) มีโทษให้เลือกมากกว่า

เดิม จำคุกและปรับ ใหม่ จำคุกหรือปรับ
หรือทั้งจำคุกและปรับ ใหม่ เป็นคุณกว่า
(ฎ 134/2500) เดิม จำคุกและปรับ ใหม่
จำคุกหรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับ แม้โทษ
ปรับมากกว่า ใหม่ ก็เป็นคุณกว่า
(ฎ 3371/2546, 1872/2547)